

Posudek oponenta na diplomovou práci Lucie Bubníkové Porovnání vlivu médií na politické myšlení lidí v Československé a České republice před rokem 1989 a po něm.

Autorka si zvolila mimořádně obtížné sociologické a politologické téma, které předpokládá bohaté zakotvení ve faktografickém materiálu a v empirickém výzkumu. To si zřejmě při formulaci zadání naprosto neuvědomila. Je pak logické, při naprosté absenci takového materiálu, že se název práce zcela míjí s jejím obsahem. Faktickým obsahem práce je případné srovnání mechanismů a možných vlivů médií v obou společenských systémech. Reálné informace o vlivu médií na myšlení lidí obsaženy nejsou, v lepším případě se autorka pohybuje na úrovni volných úvah na dané téma.

Pro naplnění v titulu uvedeného cíle by bylo nutné pracovat s výzkumy veřejného mínění, výzkumy, které byly realizovány hlavními médii či mediálními agenturami, s úředními analytickými dokumenty (např. Hlavní správa tiskového dozoru, předlistopadové instituce „následné cenzury“).

Na druhé straně je práce dostatečně podpořena základní odbornou literaturou (škoda, že např. při posuzování demokratických médií nenarazila na publikaci Noama Chomského Perspektivy moci),

Předkládaná práce rovněž prozrazuje zaujetí autorky pro téma, autorka zaujímá vlastní kritická stanoviska. Přínosem je rovněž poměrně rozsáhlá kapitola věnovaná využití mediální tematiky ve vzdělávání.

Jsou zajímavě vybrány i posuzované polistopadové medializované kauzy, a to i s důrazem na aktualizaci.

Problém posuzování a analýzy předlistopadového vývoje je stále otevřený a de facto setrpně dosud se na řadě témat ani nezačalo seriózněji pracovat. Není tedy ani zde divu řada velmi výrazných zjednodušení v interpretaci tohoto období. Do popředí jsou dány odkazy na oficiální dokumenty a usnesení, ale zcela chybí popis skutečného působení a dopadu (prostě autorka nemá fakta, informace, a logicky i elementární zkušenost tohoto období). Pro autorku jsou tak zcela neznámé realie působení médií, jakými bylo „čtení mezi řádky“, vkládání jinotajů do textu, povinné úlitby typu „sjezd řekl“, bumerangový efekt vlivu médií až k paradoxu, že lidé nevěřili ani očividným faktům, pokud je řekly oficiální média atd. Chybí rovněž jasné vědomí o výrazných rozdílech jednotlivých etap vývoje do roku 1989, např. konec 40. let, 50. léta, druhá polovina 50. let, 60. léta, a pak i jednotlivé etapy samotné normalizace (počátky, 70. léta, nástup „perestrojky“). Žel slabiny jsou i v hodnotících soudech, které se týkají literatury. Např. představa, že Ostrovského Jak se kalila ocel je výrobní próza; ignorování faktu působení literárních časopisů, práce takových autorů jako Škvoreckého, Vaculíka, M. Kundery atd., jejichž existence minimálně upozorňuje na výrazné odlišnosti naznačených etap.

Přes poměrně kritické hodnocení práci doporučuji k obhajobě.

28. srpna 2009

Doc. PhDr. Radomír Havlík, CSc.